

บทที่ 2

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มเพื่อพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเยาวชนในสถานฝึกและอบรม สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดขอนแก่น

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ เยาวชนชายอายุ 14-18 ปี ที่อยู่ในสถานฝึกและอบรม สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดขอนแก่น ระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2538 ถึงวันที่ 3 พฤศจิกายน พ.ศ. 2538 จำนวน 120 คน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการสุ่มอย่างง่ายจากเยาวชนชายที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มและสมัครใจเข้าร่วมการวิจัยจำนวน 40 คน แล้วนำมาสุ่มอย่างง่ายแบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน แต่ในระหว่างการทดลองมีเยาวชนในกลุ่มทดลองจำนวน 4 คน ขอยกเลิกการเข้าร่วมการทดลองเนื่องจากมีความรู้สึกว่าเป็นผู้ใหญ่แล้ว สามารถคิดได้อย่างมีเหตุผลไม่จำเป็นต้องเรียนอีก และรู้สึกไม่ชอบใจสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มทดลองที่อยู่หอพักอื่น จึงขออนุญาตผู้วิจัยไม่เข้าร่วมการทดลอง ผู้วิจัยจึงลดจำนวนเยาวชนในกลุ่มควบคุมลง 4 คน เหลือจำนวน 16 คนเท่านั้น ซึ่งเยาวชนในกลุ่มควบคุมที่คัดออกมีค่าเฉลี่ยของคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมใกล้เคียงกับเยาวชนในกลุ่มทดลองที่ออกไปทั้ง 4 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเองประกอบด้วย

1. แบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ผู้วิจัยได้ปรับปรุงตามแบบวัดระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบจันทน์ (2520) และแบบทดสอบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกิติพร โชปประการ (2529) ลักษณะของแบบวัดเป็นสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งทางจริยธรรมจำนวน 13 ข้อ พร้อมภาพประกอบสถานการณ์ต่าง ๆ กำหนดให้เยาวชนตัดสินใจกระทำพฤติกรรมหรือไม่กระทำพฤติกรรม โดยแต่ละคำถามจะมีคำตอบให้เลือก 5 ตัวเลือก ซึ่งตรงกับขั้นที่ 1-5 ของพัฒนาการทางจริยธรรมตามทฤษฎีของ Kohlberg สำหรับการให้คะแนนนั้น ถ้าเยาวชนตอบตัวเลือกที่เป็นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการของ Kohlberg ขั้นที่ 1 จะได้ 1 คะแนน ถ้าตอบตัวเลือกที่เป็นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการของ Kohlberg ขั้นที่ 2 จะได้ 2 คะแนน เป็นลำดับไปจนถึงขั้นที่ 5 จะได้ 5 คะแนน รวมทั้งฉบับจึงมีคะแนนอยู่ในช่วง 13-65 คะแนน

สำหรับการกำหนดขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมนั้น จะแบ่งช่วงคะแนนเต็มในแต่ละขั้นเป็นหลัก แล้วให้ขีดจำกัดบนและขีดจำกัดล่างของคะแนนเบี่ยงเบนไปจากคะแนนเต็มของแต่ละขั้น 50 เปอร์เซนต์ของความแตกต่างระหว่างขั้นคะแนน ดังนั้นคะแนนที่กำหนดขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมเป็นดังนี้ (กิติพร โชปประการ, 2529)

ขั้นที่ 1 คะแนนอยู่ระหว่าง 13-19.4 คะแนน

ขั้นที่ 2 คะแนนอยู่ระหว่าง 19.5-32.4 คะแนน

ขั้นที่ 3 คะแนนอยู่ระหว่าง 32.5-45.4 คะแนน

ขั้นที่ 4 คะแนนอยู่ระหว่าง 45.5-58.4 คะแนน

ขั้นที่ 5 คะแนนอยู่ระหว่าง 58.5-65 คะแนน

2. กิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่ม มีทั้งหมด 12 ครั้ง เริ่มต้นด้วยกิจกรรมกลุ่ม (ครั้งที่ 1-4) ต่อจากนั้นเป็นกรณีตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์สลับกับการแสดงบทบาทสมมติ ซึ่งมีเนื้อหาเป็นสถานการณ์ที่ขัดแย้งทางด้านจริยธรรม และมีการอภิปรายแสดงความคิดเห็น โดยผู้วิจัยมุ่งให้เยาวชนมีการเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน และให้มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตั้งแต่ขั้นที่ 3 (โดยการยึดตามผู้อื่นเห็นชอบ) ขึ้นไป

ลำดับขั้นในการสร้างแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

1. ศึกษาความหมายของจริยธรรม ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมตามทฤษฎีของ Piaget และ Kohlberg ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. ศึกษาแบบวัดระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ประจันปัจจนึก(2520)และแบบทดสอบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกิติพร โขประการ (2529)

3. สร้างแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยใช้สถานการณ์ ภาษาและรูปภาพ ประกอบให้ใกล้เคียงกับชีวิตประจำวันของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 ข้อ แต่ละข้อมีคำตอบ 5 ตัวเลือก ซึ่งแต่ละตัวเลือกแทนลำดับขั้นการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตามทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg

เหตุผลที่ผู้วิจัยกำหนดรูปแบบตัวเลือกเพียง 5 ตัวเลือก เนื่องจากตามทฤษฎีของ Kohlberg กล่าวว่าเด็กอายุ 13-16 ปี จะมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 4 เด็กอายุ 16 ปี ขึ้นไปจะมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมอยู่ในขั้นที่ 5 และ 6 (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก, 2520) แต่ Kohlberg กล่าวว่าขั้นที่ 6 เป็นขั้นสูงสุดที่แสดงถึงการมีความรู้สากล ซึ่งตัดสินความถูกต้องด้วยสำนึกถึงหลักการที่เป็นนามธรรมและศีลธรรม มีความยืดหยุ่นทางจริยธรรมเพื่อจุดหมายในบั้นปลายอันเป็นอุดมคติที่ยิ่งใหญ่ ซึ่งมีน้อยคนนักที่จะมีพัฒนาการถึงขั้นนี้ นอกจากนื่องานวิจัยของ Rest, Turial และ Kohlberg (อ้างถึงในดวงเดือน พันธุมนาวิน, 2524) พบว่าการใช้แบบวัดระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมชนิดตัวเลือกที่ให้คำตอบนั้น อาจทำให้ผู้ตอบได้คะแนนที่สูงเกินจริงไปได้ประมาณหนึ่งขั้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สร้างตัวเลือกในแต่ละข้อคำถามให้มี 5 ตัวเลือก โดยมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมตั้งแต่ขั้นที่ 1 ถึงขั้นที่ 5 ขั้นละ 1 ตัวเลือก

4. นำแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่ได้รับการตรวจและการแก้ไขจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วไปขอความร่วมมือจากผู้เชี่ยวชาญ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ เพ็ญศิริ สิมารักษ์ พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหาของแบบวัด หลังจากนั้นนำข้อเสนอแนะที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงและแก้ไขแบบวัด เพื่อให้แบบวัดมีความเหมาะสมและถูกต้องยิ่งขึ้น

5. นำแบบวัดไปทดลองใช้ (Try Out) กับเยาวชนในสถานฝึกและอบรม สถานพินิจ และคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 60 คน ซึ่งเยาวชนกลุ่มนี้ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้

6. หาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัด (Reliability) โดยการนำผลจากการตอบแบบวัด การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเยาวชนไปหาค่าความเชื่อมั่นแบบ Alpha Coefficient ของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2532) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบเท่ากับ 0.70

ลำดับขั้นในการสร้างโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่ม

โปรแกรมกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่ม มีลำดับขั้นในการสร้างดังนี้

1. ศึกษาหลักการทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มและวิธีการพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม

2. กำหนดหัวข้อและวัตถุประสงค์ของการแนะแนวแบบกลุ่มแต่ละครั้ง และคัดเลือกกิจกรรมกลุ่ม กรณีตัวอย่างจากหนังสือพิมพ์ และบทบาทสมมุติ โดยแต่ละกิจกรรมจะมีการกำหนดวัตถุประสงค์ การเตรียมอุปกรณ์ เนื้อหา วิธีดำเนินการและการประเมินผล

3. นำโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มไปให้ผู้เชี่ยวชาญ คือ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สุกัลรัตน์ จารุรัตน์จามร พิจารณาปรับปรุงด้านเนื้อหา การใช้ภาษาและความเหมาะสมแล้ว นำโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มไปทดลองสอนเยาวชนในสถานฝึกและอบรม สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 20 คน ซึ่งเยาวชนกลุ่มนี้ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

4. ปรับปรุงและแก้ไขโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

5. นำโปรแกรมที่ปรับปรุงแล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบอีกครั้ง ก่อนนำไปใช้ในการวิจัยต่อไป

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยใช้แบบแผนการวิจัยดังนี้ คือกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายแบ่งเป็น 2 กลุ่มและมีการทดสอบก่อนการทดลองและทดสอบหลัง

การทดลอง หรือ The Pretest-Posttest Equivalent Groups Design (ลัดดา อะชะวงศ์, 2533) ดังนี้

ตารางที่ 3 แบบแผนการวิจัย

R	O ₁	X	O ₂	X gain = O ₂ -O ₁
R	O ₃	C	O ₄	C gain = O ₄ -O ₃

เมื่อ R = การสุ่มเพื่อเลือกกลุ่มตัวอย่าง
 X = การทดลอง
 C = การควบคุมตัวแปร
 O = การทดสอบ
 O₁ O₃ = pretests
 O₂ O₄ = posttests
 — = เส้นแบ่งกลุ่มที่เท่าเทียมกัน

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าเป็นลำดับขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษารวบรวมความรู้เกี่ยวกับจริยธรรม ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของ Kohlberg แบบวัดระดับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินีก ตลอดจนแบบทดสอบการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของกิติพร โชติประการ
2. ศึกษาวิธีการในการพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมจากตำราและงานวิทยานิพนธ์
3. สร้างแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมและโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่ม
4. นำแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมและโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มไปให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาปรับปรุงคำานเนื้อหาและการใช้ภาษา แล้วนำแบบวัดการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไปทดลองใช้กับเยาวชนในสถานฝึกและอบรม สถานพินิจและคุ้มครองเด็ก และเยาวชน จังหวัดขอนแก่นที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างเพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดและนำโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่มไปทดลองสอนกับเยาวชนในสถานฝึกและอบรม

สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดขอนแก่น เพื่อปรับปรุงโปรแกรมกิจกรรม
แนะแนวแบบกลุ่มให้มีความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

5. นำแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมที่หาค่าความเชื่อมั่นแล้วไปทดสอบเยาวชน
ในสถานฝึกและอบรม สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน จังหวัดขอนแก่น จำนวน
120 คน

6. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของประชากรมาหาค่าเฉลี่ย ซึ่งได้เท่ากับ 44.99

7. ทำการสุ่มอย่างง่ายกับกลุ่มตัวอย่างที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของกลุ่มจำนวน 40
คน และสุ่มอย่างง่ายแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน

8. นำแบบทดสอบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมไปสอบกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
หลังจากสอนทั้งสองกลุ่มสิ้นสุด

9. นำคะแนนทั้งสองกลุ่มมาหาค่าเฉลี่ย เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนทั้ง
ก่อนสอนและหลังสอน ด้วยการทดสอบค่าที (t-test)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการสอนกลุ่มทดลองด้วยโปรแกรมกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่ม เริ่ม
ตั้งแต่วันที่ 10 ตุลาคม 2538 ถึงวันที่ 2 พฤศจิกายน 2538 โดยใช้เวลาสอนจำนวน 12 ครั้ง
ครั้งละ 50 นาที ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ตารางเวลาสอนกิจกรรมแนะแนวแบบกลุ่ม

วัน เดือน ปี	เวลา	กิจกรรม	เทคนิค
10 ต.ค. 2538	9.30- 10.20	ฉันคือใคร	กิจกรรมกลุ่ม
11 ต.ค. 2538	9.30- 10.20	ร่วมใจสร้างบ้าน	กิจกรรมกลุ่ม
13 ต.ค. 2538	9.30- 10.20	เติมให้เต็ม	กิจกรรมกลุ่ม
16 ต.ค. 2538	9.30- 10.20	ผลงานสำเร็จเพราะใคร	กิจกรรมกลุ่ม
20 ต.ค. 2538	9.30- 10.20	นักร้องคอกอ๊ပ်	กรณีตัวอย่าง
21 ต.ค. 2538	9.30- 10.20	น้ำใจ	บทบาทสมมุติ
23 ต.ค. 2538	9.30- 10.20	เพื่อลูก	กรณีตัวอย่าง
25 ต.ค. 2538	9.30- 10.20	มาสาย	บทบาทสมมุติ
27 ต.ค. 2538	9.30- 10.20	เพื่อนรัก	บทบาทสมมุติ
30 ต.ค. 2538	9.30- 10.20	นึกไม่ถึง	กรณีตัวอย่าง
1 พ.ย. 2538	13.00-13.50	เปลือกกล้วยของใคร	บทบาทสมมุติ
2 พ.ย. 2538	9.30-10.20	อ้อลา	กิจกรรมกลุ่ม

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนแบบวัดการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนการทดลองและหลังการทดลองของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมก่อนการทดลองและหลังการทดลองของทั้งกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้การทดสอบ t-test แบบ t-dependent (บุญชม ศรีสะอาด, 2532)
3. ทดสอบความแตกต่างของคะแนนแบบทดสอบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้การทดสอบ t-test แบบ t-independent (ลัดดา อะชะวงศ์, 2533)